

24.10.2018

Pormestari

Pensamo Meri

157 §**Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esityksistä eduskunnalle laiksi Kasvupalveluvirastosta ja laiksi kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä**

HEL 2018-009481 T 03 00 00

TEM/1260/03.01.01/2016, TEM030:00/2018 (lausuntopyyntö 10.9.2018)

Päätös

Pormestari antoi työ- ja elinkeinoministeriölle esitysluonnoksista eduskunnalle laiksi Kasvupalveluvirastosta ja laiksi kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä seuraavan lausunnon. Lausunnossa korostetaan etenkin seuraavia asiakokonaisuuksia:

1. Kasvupalveluvirastolle esitettyjen valtakunnallisten kasvupalvelujen asiakastietojärjestelmien kehitys- ja hallinnointitehtävät olisi tarkoituksenmukaisempaa sijoittaa jo perustettuun ja toimintansa käynnistäneeseen Vimana Oy:hyn. Vimana Oy:n keskeisenä tehtävänä on kehittää ja järjestää asiakkailleen keskitettyjä tietojärjestelmäpalveluita ja se tarjoaa myös parhaat mahdollisuudet kasvupalvelujen ja sote-asiakastietojärjestelmien yhteensovittamiseksi. Vimana Oy siirtyy myöhemmin kasvupalvelujen järjestämisvastuusta vastaaville toimijoille, mutta Kasvupalveluvirasto olisi keskitetysti työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa. Vimana Oy:lle rinnakkaista virastorakennetta perustellaan viranomaistehtäviksi määrittyvien maksatustehtävien esityksessä perustelemattomalla vuoden kestoisella siirtymäajalla. Maksatustehtävät voidaan kuitenkin hoitaa ilman esitettyä siirtymäaikaan maakunnissa ja Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymässä.
2. Kasvupalveluvirastolle esitetyt kasvupalvelujärjestäjien ohjaamiseen, valtakunnallisen neuvonnan tarjoamiseen ja palveluiden keskitettyyn kehittämiseen liittyvät tehtävät ja resurssit tulee sijoittaa maakuntiin ja Uudenmaan kuntayhtymään. Kasvupalvelu-

24.10.2018

Pormestari

- jen keskitetty valtakunnallinen ohjaus ja kehittäminen vaikeuttaisivat maakunta- ja kasvupalvelu –uudistuksessa tavoiteltujen alueelliset erityispiirteet huomioivien innovaatioiden kehittymistä.
3. Esitys estäisi kuntien ja Uudellamaalla kuntien kuntayhtymään siirtämien työntekijöiden käyttöoikeudet valtakunnallisiin kasvupalvelujen asiakastietojärjestelmiin. Järjestely aiheuttaisi epätar koituksenmukaisia esteitä asiakkaiden palveluiden yhteensovit tamiselle. Käyttöoikeus rekrytointiin ja työllistymisen sekä yritys palvelujen asiakastietojärjestelmiin tulee myöntää myös sellai selle henkilölle, joka hoitaa kunnan yleiseen toimialaan perustu via työllisyys- ja yrityspalveluita.

Pääkaupunkiseudun kasvupalveluita koskeva erilliskorjaus huomioi pääkaupunkiseudun erityispiirteet ja on oikeasuuntainen näiden palveluiden ja toimintojen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi. Tavoit teita toteuttava kehittämissuunnitelma on pääkaupunkiseudulla kuitenkin mah dollista riippumatta maakunta- ja sote-uudistuksen toteutumisesta. Hel singin kaupunki lausuu lausuntopalvelu.fi –palvelussa seuraavaa:

1. Esitysluonnos laiksi Kasvupalveluvirastosta

Kommentit ja huomiot koskien Kasvupalveluviraston toimialaa ja tehtäviä (1-2 §) se kä pykälien yksityiskohtaisia perusteluita

Valtakunnallisten sähköisten järjestelmien keskitetty kehittäminen on tarkoituksenmukaista ja toivottua. Kasvupalveluvirastolle esitetyt valta kunnallisten sähköisten järjestelmien kehittämisen tehtävät olisi kuiten kin tarkoituksenmukaisempaa sijoittaa jo toimintansa käynnistäneeseen Vimana Oy:hyn. Vimana Oy:n keskeisenä tehtävänä on kehittää ja jär jestää asiakkailleen digitalisaatiota ja tietojärjestelmien yhteentoimi vuutta edistäviä ICT-infrapalveluita, toimialariippumattomia ja erikseen sovittuja toimialasidonnaisia järjestelmäpalveluita sekä ICT:n asiantun tijapalveluita. Vimana Oy tarjoaa myös parhaat mahdollisuudet kasvu palvelujen ja sote-asiakastietojärjestelmien yhteensovittamiseksi.

Vimana Oy siirtyy myöhemmin pääosin maakuntien omistamaksi, mutta Kasvupalveluvirasto olisi valtion ohjauksessa. Kasvupalveluvirastolle esitetyt järjestäjien ohjaamiseen ja palveluiden keskitettyyn kehittämi seen liittyvät tehtävät ja resurssit tulisi sijoittaa kasvupalvelujen järjestä misvastuun perusteella maakuntiin ja Uudenmaan kuntayhtymään.

Kasvupalveluviraston virastorakennetta perustellaan työ- ja elinkeino ministeriön hallinnonalalla myönnettyjen maakuntien ja kuntayhtymän tukien ja korvausten maksamista koskevalla siirtymäajalla. Siirtymäaika ei ole tarpeellinen, eikä sillä voida perustella riittävästi uuden Vimana

24.10.2018

Pormestari

Oy:n rinnalle perustettavan rinnakkaisen organisaation perustamista. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 42 – 49 §:ssä tarkoitettujen valtion kunnalle ja maakunnalle maksettavien korvauksien toimintojen keskittäminen toiseenkin valtiolliseen virastoon (esim. Luova) olisi perusteltavissa, koska kunnat ja myös maakunnat hakevat näitä korvauksia. Korvaukset voidaan huomioida myös maakuntien ja kuntien rahoitusratkaisuisissa.

Kasvupalveluvirastoon keskitetty kansallinen puhelinneuvonta ei ole perusteltavissa ja tähän kytkeytyvät resurssit tulee sijoittaa maakuntiin ja Uudenmaan kuntayhtymään. Kasvupalvelut tulevat poikkeamaan alueellisesti toisistaan mm. erilaisten väestöpohjien ja erilaisten palveluntuottajien vuoksi, jolloin kansallisesti keskitetyn puhelinviraston järjestäminen ei välttämättä ole kustannustehokasta eikä varsinkaan laadukasta. Kasvupalvelu-uudistuksessa kasvupalvelujärjestäjien on tarkoitettu voivan tehdä päätökset siitä, miten asiakaspalvelut alueella järjestetään ja millaiset painopisteet ovat sähköisellä palvelulla, puhelinvirastolla ja henkilökohtaisella asiointipalvelulla. Puhelinvirastojen voimien ei siis voida myöskään pitää lähtökohtana esitetyn Kasvupalveluviraston tehtävien määrittelylle tai sen toiminnan resursoinnille.

Lakiesityksen keskeisten ehdotusten mukaan Kasvupalveluvirasto voisi tarjota valtakunnallisesti yleistä kasvupalveluihin kytkeytyvää neuvontapalvelua. Asia tuodaan ilmi ainoastaan esitetyn 2 pykälän 3 momentin informatiivisen säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa, joiden mukaan Kasvupalveluvirasto voisi jatkaa työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen nykyisin antamaa palveluohjausta. Neuvontapalvelun jatkamiseen viitataan esitetystä laissa ainoastaan 12 pykälän siirtymäsäännöksessä, jonka mukaan neuvontapalvelun työ jatkuisi siirtymäkauden 1.1.- 31.12.2021 Kasvupalveluvirastossa. Esitysluonnoksessa ei pohdita tai esitetä vaihtoehtoa, jonka mukaan neuvontapalvelu voitaisiin siirtää vuodesta 2022 alkaen kasvupalvelujen järjestämisvastuusta vastaaville toimijoille. Mikäli lakiesityksellä pyritäisiin antamaan merkittävän yli 900 000 neuvonta- ja ohjaustapahtumaa vuosittain käsittelevän KEHA:n asiakaspalvelukeskuksen tehtävät ja tähän kytkeytyvät resurssit Kasvupalveluvirastolle, tulisi tästä säätää lailla yleisen asetuksenanto-oikeuden sijasta.

Kommentit ja huomiot koskien viraston ohjausta ja toimintaa (3 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Vimana Oy olisi Kasvupalveluvirastoa tarkoituksenmukaisempi toimija vastaamaan valtakunnallisten asiakastietojärjestelmien kehittämisestä. Tehtävästä vastaavan toimijan tulee olla pääosin kasvupalvelujen järjestämisvastuullisten organisaatioiden eli maakuntien ja kuntayhtymän ohjauksessa. Muiden kasvupalvelutoimintojen ja erityisesti kehittämis-

24.10.2018

Pormestari

---

tehtävien resurssien sijoittaminen ministeriön alaisuuteen on valtion rahoituksen ohella merkittävässä ristiriidassa maakuntauudistuksen tavoitteiden ja maakuntien sekä kuntayhtymän omaan päätösvaltaan liittyvien perusteiden kanssa.

Esitys kytkee maakuntien ja Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymän toiminnan maakunta- ja kasvupalvelulakeja voimakkaammin työ- ja elinkeinoministeriön ohjaukseen. Työ- ja elinkeinoministeriöllä on alueiden kehittämistä ja kasvupalveluista annetun lain mukaan velvollisuus seurata työllisyyskehitystä sekä työllistymistä ja osaamisen kehittämistä edistävien palveluiden saatavuutta valtakunnallisesti. Lisäksi kasvupalvelujen yleinen ohjaus ja strateginen kehittäminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle. Ko. esityksen tavoitteena on myös mahdollistaa kasvupalvelujen tietotuotannon, ohjauksen, seurannan ja analysoimisen tietojen saaminen Kasvupalveluviraston käytettäväksi.

Valtakunnallisten alustajärjestelmien keskitetty kehittäminen on välttämätöntä, sillä se edistää osaltaan asiakkaiden valtakunnallista yhdenvertaisuutta sekä synnyttää mahdollisuuksia toimintatapojen vertailuun maakuntien ja kuntayhtymän kesken. Nykyisten ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskukseen (KEHA) sijoitettujen kasvupalveluiden kehittämisen resurssien sijoittaminen ministeriön alaisuuteen vaikeuttaisi kuitenkin uusien alueellisten toimintatapojen kehittymistä. Tulevan kasvupalvelurahoituksen tulee antaa kasvupalvelu-uudistuksessa tarkoitettu mahdollisuus kuntayhtymälle ja maakunnille kehittää itse omia valtakunnalliseen alustajärjestelmään kytkeytyviä tietopalvelujaan palvelemaan tehokkaammin alueidensa vaihtelevia erityistarpeita.

Kommentit ja huomiot koskien johtokuntaa (6 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Esityksen mukaan valtioneuvosto nimittäisi johtokunnan jäsenet 4 vuoden toimikaudille ja edustajat voisivat antaa vain toiminnan kehittämiseen liittyviä aloitteita. Hallintomalli tarjoaisi Uudenmaan kuntayhtymälle ja maakunnille vain näennäisen mahdollisuuden osallistua viraston toiminnan ja palveluiden kehittämiseen. Viraston päätehtävänä olevien valtakunnallisten järjestelmien toimivuus on kuitenkin edellytyksenä kuntayhtymän vastuulla olevien laadukkaiden ja tuloksellisten kasvupalveluiden järjestämisessä. Maakuntien ja kuntayhtymän ohjausroolin tulee täten olla esitysluonnoksessa kuvattua vahvempi.

Johtokunnan kokoonpanossa on myös oltava sekä vahva kasvupalvelujen järjestäjien edustus, että vahvaa ymmärrystä sähköisen ekosysteemin rakentamisesta ja tuloksellisen toiminnan kehittämisestä.

24.10.2018

Pormestari

Kommentit ja huomiot koskien asiakasneuvottelukuntaa (7 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Asiakasneuvottelukunnan tehtävänä olisi varmistaa valtion virastojen, maakuntien ja kuntayhtymän tarpeiden huomioon ottaminen tietojärjestelmiä kehitettäessä. Jotta tämä toteutuisi, tulisi Kasvupalveluviraston kaltaisen toimijan olla kasvupalvelukuntayhtymän ja maakunnallisten kasvupalvelutoimijoiden ohjauksessa. Tämä on erityisen tärkeää, mikäli Kasvupalveluvirastolle jätettäisiin alueellisen toiminnan kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Asiakasneuvottelukunnan kautta pitäisi saada näkyviin myös kuntayhtymän ja maakuntien kasvupalvelutoimijoiden asiantuntemus, odotukset ja tarpeet, jotta järjestelmien kehitystoiminta voidaan kohdentaa oikeisiin kysymyksiin.

2. Esitysluonnos laiksi kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä

1 luku - Yleiset säännökset

Kommentit ja huomiot koskien pykälä 1 - 3 ja niiden yksityiskohtaisia perusteluja

Kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelyä koskevassa esitysluonnoksessa ei lainkaan huomioida kuntien merkittäviä yleisen toimialansa nojalla järjestettyjä työllisyyttä ja elinvoimaa edistäviä resursseja. Esitysluonnos koskisi 1 § soveltamisalamääritelmän mukaisesti alueiden kehittämistä ja kasvupalveluista annetussa laissa tarkoitettuja valtakunnallisia ja maakunnallisia kasvupalveluita.

Esitysluonnoksessa ei pohdita, millä tavoin Uudenmaan kuntayhtymään siirrettävät kuntien yleisen toimialan nojalla järjestetyt kasvupalveluihin kytkeytyvät palvelut suhteutuvat lakisääteisiin kasvupalveluihin verrattaessa. Nykytilanteessa pääkaupunkiseudun kolme suurta kaupunkia panostavat näihin kasvupalveluihin kytkeytyviin omiin palveluihinsa noin 80 miljoonaa euroa, kun koko maakunnan lakisääteisten kasvupalvelujen laskennallinen rahoitusosuus olisi kasvupalvelu-uudistuksen rahoituksen siirtymäajan jälkeen n. 121 miljoonaa euroa. Käynnissä olevat kuntakokeilut ovat myös laajentaneet kuntien palveluiden tarjontaa muissa suurissa kaupungeissa. Uudenmaan erilliskokous tarjoaa erinomaisen kokeilualustan näiden resurssien yhteensovittamiselle, jolle ei saa asettaa tarpeettomia lainsäädännön esteitä.

Lakiesitysluonnoksen arvioiminen on erityisen haastavaa, koska kaikkia lakiesitykseen liittyviä lakeja ei ole vielä hyväksytty tai edes esitetty eduskunnalle:

1. hallituksen esitys laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 35/2018 vp)

24.10.2018

Pormestari

---

2. hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta, yksityisistä työnvälityspalveluista sekä taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta (HE 93/2018 vp)
3. hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämistä (HE 96/2018 vp)
4. hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta
5. hallituksen esitys eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 9/2018 vp)

Lisäksi koko kasvupalvelujen järjestämisen tapa on muuttumassa, ja kasvupalveluiden sähköiset palvelut ovat muuttumassa koko uudistuksen mahdollistavaksi ekosysteemiksi, jossa useat erilaiset palveluntarjoajat voivat toimia ja kehittää uusia palveluita. Tätä taustaa vasten on monilta osin vaikeaa arvioida, onko ko. säätely toimivaa kaikissa niissä uusissa palvelumuodoissa, joita kasvupalvelu-uudistuksella pyritään toteuttamaan.

2 luku - Rekrytoinnin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmä

Kommentit ja huomiot koskien rekrytoinnin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmän tietoaineistoja ja käsittelyn rajoittamista (4 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Esitysluonnoksen pykälän 3 momenttiin sijoitettaisiin säännös, jolla suljettaisiin pois yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklassa säädetty rekisteröidyn oikeus käsittelyn rajoittamiseen. Ko. artiklan mukaan rekisterinpitäjä voi rajoittaa käsittelyä, jos kyseessä on yksi seuraavista tilanteista:

1. rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa rekisterinpitäjä voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden;
2. käsittely on lainvastaista ja rekisteröity vastustaa henkilötietojen poistamista ja vaatii sen sijaan niiden käytön rajoittamista;
3. rekisterinpitäjä ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta rekisteröity tarvitsee niitä oikeudellisen vaahteen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi;

24.10.2018

Pormestari

---

4. rekisteröity on vastustanut henkilötietojen käsittelyä 21 artiklan 1 kohdan nojalla odottaessaan sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeutetut perusteet rekisteröidyn perusteet.

Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaan jäsenvaltion lainsäädännöllä voidaan rajoittaa mm. oikeutta käsittelyn rajoittamiseen, jos kyseisessä rajoituksessa noudatetaan keskeisiltä osin perusoikeuksia ja -vapauksia ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide, jolla voidaan taata jäsenvaltion yleiseen julkiseen etuun liittyvät tärkeät tavoitteet.

Esitetyssä 4 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa rajoitusta on perusteltu seuraavasti:

Julkiseen työvoimapalveluun tai työttömyysturvaan liittyvän tehtävän hoitaminen ei voi sen tavoitteet huomioon ottaen olla riippuvainen rekisteröidyn päätöksestä rajoittaa tietojensa käsittelyä. Asiakastietojärjestelmän ylläpidon kannalta ei ole mahdollista, että henkilö voisi rajoittaa tietojensa käsittelyä esimerkiksi rekisterinpitäjän tietojenkäsittelyn oikeusperusteen selvittämisen taikka tietojen tai niiden käsittelyn virheellisyyttä koskevan väitteen käsittelyn ajan. Tämä voi vaarantaa työttömyysturvaetuuksien käsittelyn ja tietojen oikeellisuuden. Ylläpidettävien tietojen tulee olla paikkansa pitäviä ja täydellisiä, eivätkä ne voi olla riippuvaisia henkilötietojen suojaa koskevien väitteiden käsittelystä ennen kuin päätös edellä tarkoitetun väitteen johdosta on tehty.

Perustelua ei voida pitää riittävänä, ottaen huomioon tietosuoja-asetuksen 18 artiklan tarkoituksen, jolla pyritään varmistamaan se, ettei rekistereissä esiinny vääriä tietoja. Tietojärjestelmässä, johon monet pääsevät kirjaamaan tietoja on olennaista, että rekisteröidyllä on tehokkaita keinoja virheellisen tiedon käsittelyn estämiseen. Päinvastoin kuin perusteluissa on esitetty, se että tietojen on oltava paikkansa pitäviä ja täydellisiä puoltaa rekisteröidyn toimintamahdollisuuksien maksimointia.

Kommentit ja huomiot koskien rekrytoinnin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmän käyttöoikeuksia (7-8 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Nykytilassa kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelyyn liittyviä säännöksiä ei sovelleta alueen työllisyyden edistämisen ja elinvoiman yleisen edun eikä työnhakija-asiakkaan edun mukaisesti. Lakisääteisten työllistymistä ja alueen elinvoimaa edistävien palveluiden tarjonta ei usein ole riittävää ja kunnan järjestämät palvelut täydentävät monilta osin lakisääteisten palveluiden palvelutasoa. Kunnan työntekijöillä ei kuitenkaan ole eikä tulisi olemaan pääsyä valtakunnallisiin työllisyys- ja yrityspalveluiden asiakastietojärjestelmiin. Käsiteltävän lakiesityksen

24.10.2018

Pormestari

---

osalta ongelma ilmenee erityisesti tilanteissa, joissa kuntien tarjoamalla resurssilla syvennettäisiin Uudenmaan kuntayhtymän järjestämien lakisääteisten palveluiden palvelutasoa. Yksi merkittävin kuntayhtymän tuomista mahdollisuuksista onkin se, että valtion ja kunnan rahoittamat palvelut voitaisiin yhteensovittaa.

Kasvupalvelujen asiakastiedon käsittelyä koskevat lait tulee täten esittää ja säätää niin, että tämä voidaan toteuttaa järjestelmien käyttöoikeuksien osalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Esitetyn 8 §:n 2 momenttiin tulisi lisätä uusi 4 kohta, jonka mukaan käyttöoikeus rekrytointiin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmään voidaan myöntää sellaiselle henkilölle, joka hoitaa kunnan yleiseen toimialaan perustuvia työllisyys- ja yrityspalveluita. Lisäys tarvitaan, koska alueen työllisyyden ja elinvoiman yleistä etua edistävien kunnan palveluiden ja Uudenmaan kuntien kuntayhtymään siirtämiä resursseja ei pidä rajata tämän käyttöoikeuden ulkopuolelle.

Tietosuojalain 4 §:n ja tietosuojasetuksen 6 artiklan c alakohdan mukaan henkilötietojen käsittely on lainmukaista, jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Artiklan e alakohdan mukaan käsittely on myös lainmukaista, jos se on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi (PeVL 15/2018 vp s. 39, PeVL 14/2018 vp, s.4). Perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan alakohdista johdetut käsittelyoikeudet muodostavat sellaisia riskejä ja uhkia yksityisen perusoikeuksille, että mainittujen tietojen käsittelystä on tietosuojasetuksen mahdollistamissa puitteissa säädettävä samanlaisella täsmällisyydellä ja tarkkuudella kuin muidenkin arkaluonteisten tietojen käsittelystä (PeVL 15/2018 vp s. 38-39). Tietosuojalaissa ei siis säädetä tyhjentävästi henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta ja ko. lakiesitysluonnoksen mukaisella erityislainsäädännöllä olisi vastausuudessakin mahdollista säätää käsittelyn oikeusperusteesta yleisestä tietosuojasetuksesta ilmenevin reunaehdoin.

Julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa on myös rajaava erityissäännös teknisen käyttöyhteyden antamisesta toiselle viranomaiselle henkilörekisterin tietoihin. Säännöksen mukaan käyttöyhteys voidaan antaa sellaisiin tietoihin, jotka toisen viranomaisen on laissa erikseen säädetyssä velvollisuuden mukaan otettava päätöksenteossa huomioon. Näin ollen esimerkiksi työhallinnon henkilöasiakasta koskeviin tietoihin ei voida avata käyttöyhteyttä ilman nimenomaista lain säännöstä tai kohdehenkilön suostumusta. Tätä koskien kuntien järjestämiä palveluita ei voida yhteensovittaa lakisääteisten kasvupalvelujen kanssa tehokkaalla tavalla.

24.10.2018

Pormestari

Mikäli kunnalla ei katsottaisi olevan lakisääteistä velvollisuutta alueen työllisyyden edistämiseen, ei työmarkkinatuen kuntarahoitukseen liittyviä perusteita voida myöskään pitää tarkoituksenmukaisina ja kunnalle ei tule tämän esitysluonnoksen jälkeen säätää työmarkkinatuen rahoitusosuutta. Maksuosuutta on säädettäessä perusteltu mm. sillä, että ratkaisu palkitsee kuntia, jotka edistävät työttömien aktivoitumista ja työllistymistä sekä korostaa kuntien roolia ja vastuuta pitkäaikaistyöttömyyden aktiivisessa hoidossa. Rahoitusmallilla on pyritty myös siihen, että kunnat käyttäisivät työmarkkinatukeen budjetoituja määrärahoja rahoitusvastuun piiriin kuuluvien työttömien työllistymisen edistämiseen. (HE 183/2014 vp, s. 6, s. 29, s. 34) Ko. lakiesitysluonnos vaikeuttaisi kuitenkin merkittävästi tällaisten kunnan järjestämien työllisyyttä edistävien palveluiden käyttömahdollisuuksia.

Kommentit ja huomiot koskien käyttöoikeuden sisältöä (9 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Pykälän mukaan henkilöllä olisi oikeus hakea ja käyttää tietoja yksittäisessä tilanteessa vain, jos se olisi tarpeen niiden tehtävien hoitamiseksi, joita varten käyttöoikeus on myönnetty. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännös konkretisoi tietojen minimoinnin periaatetta. Koska kysymys on valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, johon olisi pääsy myös yksityisillä palveluntuottajilla, ei tällaista rajausta yksinään voida pitää riittävänä.

Sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan toteutumiseksi pykälää tulisi tarkentaa sen osalta, että järjestelmän käyttöoikeus tulisi olla rajattu siten, että käyttöoikeus myönnetään vain niiden asiakkaiden tietoihin, joiden tietojen käsittely kuuluu henkilön tehtäviin. Käyttöoikeuksien ei tule olla niin laajoja, että henkilön on mahdollista nähdä muidenkin henkilöiden tietoja.

3 luku - Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmä

Kommentit ja huomiot koskien yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmän käyttötarkoitusta (17 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmän osalta säännöksiä esitettäisiin sovellettavan asiakastietojen käsittelyyn myös sellaisten julkisesti rahoitettujen yrityksille tarkoitettujen tukien, rahoituksen sekä kehittämis- ja neuvontapalvelujen järjestämisessä, tuottamisessa, seurannassa ja ohjauksessa, jotka eivät ole työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan kasvupalveluita. Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään voivat esityksen mukaan nykyisinkin tallettaa tietoja laissa erikseen mainittujen tahojen lisäksi tarkemmin määrittelemättömät yrityspalveluja tarjoavat viranomaiset ja muut toimijat, jotka eivät välttämättä kuulu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan.

24.10.2018

Pormestari

Kuntien yleisen toimialan nojalla järjestetyt yrityspalvelut suljetaan nykyään ja suljettaisiin myös ko. esitysluonnoksella tämän käyttöoikeuden ulkopuolelle. Nykytilanteessa esimerkiksi asiakkaan liikkuminen kunnan järjestämän uusyrityskeskuksen ja Business Finlandin välillä on edestakaista. Käytännössä uuden yrittäjän on haettava Business Finlandin rahoituspäätös, jonka jälkeen yrittäjä siirtyy kunnan uusyrityskeskuksen neuvottavaksi. Toimintojen saumattoman yhteensovittamisen kannalta on rekrytoinnin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmän käyttöoikeuksien tavoin tärkeää, että pykälään kirjattaisiin lisäys, jonka mukaan käyttöoikeus yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään myönnetään myös sellaiselle henkilölle, joka hoitaa kunnan yleisen toimialan nojalla järjestettyjä yrityspalveluita. Tämä on myös valmistelussa olevalle Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymälle tärkeää, koska kunnan yleisen toimialan nojalla järjestetyt kuntayhtymään siirretyt resurssit voivat monin osin syventää lakisääteisten yrityspalveluiden palvelutasoa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Eetu Pernu, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36085
eetu.pernu(a)hel.fi**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**
Työ- ja elinkeinoministeriö**Otteen liitteet**
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 26.10.2018.

Pormestari

Pormestari

Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esityksistä eduskunnalle laiksi Kasvupalveluvirastosta ja laiksi kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä

HEL 2018-009481 T 03 00 00

TEM/1260/03.01.01/2016, TEM030:00/2018 (lausuntopyyntö 10.9.2018)

Päätösehdotus

Pormestari antaa työ- ja elinkeinoministeriölle esitysluonnoksista eduskunnalle laiksi Kasvupalveluvirastosta ja laiksi kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä seuraavan lausunnon. Lausunnossa korostetaan etenkin seuraavia asiakokonaisuuksia:

1. Kasvupalveluvirastolle esitettyjen valtakunnallisten kasvupalvelujen asiakastietojärjestelmien kehitys- ja hallinnointitehtävät olisi tarkoituksenmukaisempaa sijoittaa jo perustettuun ja toimintansa käynnistäneeseen Vimana Oy:hyn. Vimana Oy:n keskeisenä tehtävänä on kehittää ja järjestää asiakkailleen keskitettyjä tietojärjestelmäpalveluita ja se tarjoaa myös parhaat mahdollisuudet kasvupalvelujen ja sote-asiakastietojärjestelmien yhteensovittamiseksi. Vimana Oy siirtyy myöhemmin kasvupalvelujen järjestämisvastuusta vastaaville toimijoille, mutta Kasvupalveluvirasto olisi keskitetysti työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa. Vimana Oy:lle rinnakkaista virastorakennetta perustellaan viranomaistehtäviksi määrittyvien maksatustehtävien esityksessä perustelemattomalla vuoden kestoisella siirtymäajalla. Maksatustehtävät voidaan kuitenkin hoitaa ilman esitettyä siirtymäaikaa maakunnissa ja Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymässä.
2. Kasvupalveluvirastolle esitetyt kasvupalvelujärjestäjien ohjaamiseen, valtakunnallisen neuvonnan tarjoamiseen ja palveluiden keskitettyyn kehittämiseen liittyvät tehtävät ja resurssit tulee sijoittaa maakuntiin ja Uudenmaan kuntayhtymään. Kasvupalvelujen keskitetty valtakunnallinen ohjaus ja kehittäminen vaikeuttaisivat maakunta- ja kasvupalvelu –uudistuksessa tavoiteltujen alueelliset erityispiirteet huomioivien innovaatioiden kehittymistä.
3. Esitys estäisi kuntien ja Uudellamaalla kuntien kuntayhtymään siirtämien työntekijöiden käyttöoikeudet valtakunnallisiin kasvupalvelujen asiakastietojärjestelmiin. Järjestely aiheuttaisi epätaroituksenmukaisia esteitä asiakkaiden palveluiden yhteensovittamiselle. Käyttöoikeus rekrytoinnin ja työllistymisen sekä yritys-

Pormestari

---

palvelujen asiakastietojärjestelmiin tulee myöntää myös sellaiselle henkilölle, joka hoitaa kunnan yleiseen toimialaan perustuvia työllisyys- ja yrityspalveluita.

Pääkaupunkiseudun kasvupalveluita koskeva erillisratkaisu huomioi pääkaupunkiseudun erityispiirteet ja on oikeansuuntainen näiden palveluiden ja toimintojen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi. Tavoitteita toteuttava kehittämistyö on pääkaupunkiseudulla kuitenkin mahdollista riippumatta maakunta- ja sote-uudistuksen toteutumisesta. Helsingin kaupunki lausuu lausuntopalvelu.fi –palvelussa seuraavaa:

1. Esitysluonnos laiksi Kasvupalveluvirastosta

Kommentit ja huomiot koskien Kasvupalveluviraston toimialaa ja tehtäviä (1-2 §) sekä pykälien yksityiskohtaisia perusteluita

Valtakunnallisten sähköisten järjestelmien keskitetty kehittäminen on tarkoituksenmukaista ja toivottua. Kasvupalveluvirastolle esitetyt valtakunnallisten sähköisten järjestelmien kehittämisen tehtävät olisi kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa sijoittaa jo toimintansa käynnistäneeseen Vimana Oy:hyn. Vimana Oy:n keskeisenä tehtävänä on kehittää ja järjestää asiakkailleen digitalisaatiota ja tietojärjestelmien yhteentoimivuutta edistäviä ICT-infrapalveluita, toimialariippumattomia ja erikseen sovittuja toimialasidonnaisia järjestelmäpalveluita sekä ICT:n asiantuntijapalveluita. Vimana Oy tarjoaa myös parhaat mahdollisuudet kasvupalvelujen ja sote-asiakastietojärjestelmien yhteensovittamiseksi.

Vimana Oy siirtyy myöhemmin pääosin maakuntien omistamaksi, mutta Kasvupalveluvirasto olisi valtion ohjauksessa. Kasvupalveluvirastolle esitetyt järjestäjien ohjaamiseen ja palveluiden keskitettyyn kehittämiseen liittyvät tehtävät ja resurssit tulisi sijoittaa kasvupalvelujen järjestämisvastuun perusteella maakuntiin ja Uudenmaan kuntayhtymään.

Kasvupalveluviraston virastorakennetta perustellaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla myönnettyjen maakuntien ja kuntayhtymän tukien ja korvausten maksamista koskevalla siirtymäajalla. Siirtymäaika ei ole tarpeellinen, eikä sillä voida perustella riittävästi uuden Vimana Oy:n rinnalle perustettavan rinnakkaisen organisaation perustamista. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 42 – 49 §:ssä tarkoitettujen valtion kunnalle ja maakunnalle maksettavien korvausten toimintojen keskittäminen toiseenkin valtiolliseen virastoon (esim. Luova) olisi perusteltavissa, koska kunnat ja myös maakunnat hakevat näitä korvauksia. Korvaukset voidaan huomioida myös maakuntien ja kuntien rahoitusratkaisuuissa.

Pormestari

Kasvupalveluvirastoon keskitetty kansallinen puhelinneuvonta ei ole perusteltavissa ja tähän kytkeytyvät resurssit tulee sijoittaa maakuntiin ja Uudenmaan kuntayhtymään. Kasvupalvelut tulevat poikkeamaan alueellisesti toisistaan mm. erilaisten väestöpohjien ja erilaisten palveluntuottajien vuoksi, jolloin kansallisesti keskitetyn puhelinviraston järjestäminen ei välttämättä ole kustannustehokasta eikä varsinkaan laadukasta. Kasvupalvelu-uudistuksessa kasvupalvelujärjestäjien on tarkoitettu voivan tehdä päätökset siitä, miten asiakaspalvelut alueella järjestetään ja millaiset painopisteet ovat sähköisellä palvelulla, puhelinviraston palvelulla ja henkilökohtaisella asiointipalvelulla. Puhelinviraston voimien ei siis voida myöskään pitää lähtökohtana esitetyn Kasvupalveluviraston tehtävien määrittelylle tai sen toiminnan resursoinnille.

Lakiesityksen keskeisten ehdotusten mukaan Kasvupalveluvirasto voisi tarjota valtakunnallisesti yleistä kasvupalveluihin kytkeytyvää neuvontapalvelua. Asia tuodaan ilmi ainoastaan esitetyn 2 pykälän 3 momentin informatiivisen säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa, joiden mukaan Kasvupalveluvirasto voisi jatkaa työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen nykyisin antamaa palveluohjausta. Neuvontapalvelun jatkamiseen viitataan esityksessä laissa ainoastaan 12 pykälän siirtymäsäännöksessä, jonka mukaan neuvontapalvelun työ jatkuisi siirtymäkauden 1.1.-31.12.2021 Kasvupalveluvirastossa. Esitysluonnoksessa ei pohdita tai esitetä vaihtoehtoa, jonka mukaan neuvontapalvelu voitaisiin siirtää vuodesta 2022 alkaen kasvupalvelujen järjestämisvastuusta vastaaville toimijoille. Mikäli lakiesityksellä pyrittäisiin antamaan merkittävän yli 900 000 neuvonta- ja ohjaustapahtumaa vuosittain käsittelevän KEHA:n asiakaspalvelukeskuksen tehtävät ja tähän kytkeytyvät resurssit Kasvupalveluvirastolle, tulisi tästä säätää lailla yleisen asetuksenanto-oikeuden sijasta.

Kommentit ja huomiot koskien viraston ohjausta ja toimintaa (3 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Vimana Oy olisi Kasvupalveluvirastoa tarkoituksenmukaisempi toimija vastaamaan valtakunnallisten asiakastietojärjestelmien kehittämisestä. Tehtävästä vastaavan toimijan tulee olla pääosin kasvupalvelujen järjestämisvastuullisten organisaatioiden eli maakuntien ja kuntayhtymän ohjauksessa. Muiden kasvupalvelutoimintojen ja erityisesti kehittämis-tehtävien resurssien sijoittaminen ministeriön alaisuuteen on valtion rahoituksen ohella merkittävässä ristiriidassa maakuntaudistuksen tavoitteiden ja maakuntien sekä kuntayhtymän omaan päätösvaltaan liittyvien perusteiden kanssa.

Esitys kytkee maakuntien ja Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymän toiminnan maakunta- ja kasvupalvelulakeja voimakkaammin työ- ja elinkeinoministeriön ohjaukseen. Työ- ja elinkeinoministeriöllä on aluei-

Pormestari

---

den kehittämisestä ja kasvupalveluista annetun lain mukaan velvollisuus seurata työllisyyskehitystä sekä työllistymistä ja osaamisen kehittämistä edistävien palveluiden saatavuutta valtakunnallisesti. Lisäksi kasvupalvelujen yleinen ohjaus ja strateginen kehittäminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle. Ko. esityksen tavoitteena on myös mahdollistaa kasvupalvelujen tietotuotannon, ohjauksen, seurannan ja analysoimisen tietojen saaminen Kasvupalveluviraston käytettäväksi.

Valtakunnallisten alustajärjestelmien keskitetty kehittäminen on välttämätöntä, sillä se edistää osaltaan asiakkaiden valtakunnallista yhdenvertaisuutta sekä synnyttää mahdollisuuksia toimintatapojen vertailuun maakuntien ja kuntayhtymän kesken. Nykyisten ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskukseen (KEHA) sijoitettujen kasvupalveluiden kehittämisen resurssien sijoittaminen ministeriön alaisuuteen vaikeuttaisi kuitenkin uusien alueellisten toimintatapojen kehittymistä. Tulevan kasvupalvelurahoituksen tulee antaa kasvupalvelu-uudistuksessa tarkoitettu mahdollisuus kuntayhtymälle ja maakunnille kehittää itse omia valtakunnalliseen alustajärjestelmään kytkeytyviä tietopalvelujaan palvelemaan tehokkaammin alueidensa vaihtelevia erityistarpeita.

Kommentit ja huomiot koskien johtokuntaa (6 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Esityksen mukaan valtioneuvosto nimittäisi johtokunnan jäsenet 4 vuoden toimikaudelle ja edustajat voisivat antaa vain toiminnan kehittämiseen liittyviä aloitteita. Hallintomalli tarjoaisi Uudenmaan kuntayhtymälle ja maakunnille vain näennäisen mahdollisuuden osallistua viraston toiminnan ja palveluiden kehittämiseen. Viraston päätehtävänä olevien valtakunnallisten järjestelmien toimivuus on kuitenkin edellytyksenä kuntayhtymän vastuulla olevien laadukkaiden ja tuloksellisten kasvupalveluiden järjestämisessä. Maakuntien ja kuntayhtymän ohjausroolin tulee täten olla esitysluonnoksessa kuvattua vahvempi.

Johtokunnan kokoonpanossa on myös oltava sekä vahva kasvupalvelujen järjestäjien edustus, että vahvaa ymmärrystä sähköisen ekosysteemin rakentamisesta ja tuloksellisen toiminnan kehittämisestä.

Kommentit ja huomiot koskien asiakasneuvottelukuntaa (7 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Asiakasneuvottelukunnan tehtävänä olisi varmistaa valtion virastojen, maakuntien ja kuntayhtymän tarpeiden huomioon ottaminen tietojärjestelmiä kehitettäessä. Jotta tämä toteutuisi, tulisi Kasvupalveluviraston kaltaisen toimijan olla kasvupalvelukuntayhtymän ja maakunnallisten kasvupalvelutoimijoiden ohjauksessa. Tämä on erityisen tärkeää, mikäli Kasvupalveluvirastolle jätettäisiin alueellisen toiminnan kehittämiseen

---

Pormestari

---

liittyviä tehtäviä. Asiakasneuvottelukunnan kautta pitäisi saada näkyviin myös kuntayhtymän ja maakuntien kasvupalvelutoimijoiden asiantuntemus, odotukset ja tarpeet, jotta järjestelmien kehitystoiminta voidaan kohdentaa oikeisiin kysymyksiin.

2. Esitysluonnos laiksi kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä**1 luku - Yleiset säännökset**

Kommentit ja huomiot koskien pykälää 1 - 3 ja niiden yksityiskohtaisia perusteluja

Kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelyä koskevassa esitysluonnoksessa ei lainkaan huomioida kuntien merkittäviä yleisen toimialansa nojalla järjestettyjä työllisyyttä ja elinvoimaa edistäviä resursseja. Esitysluonnos koskisi 1 § soveltamisalamääritelmän mukaisesti alueiden kehittämistä ja kasvupalveluista annetussa laissa tarkoitettuja valtakunnallisia ja maakunnallisia kasvupalveluita.

Esitysluonnoksessa ei pohdita, millä tavoin Uudenmaan kuntayhtymään siirrettävät kuntien yleisen toimialan nojalla järjestetyt kasvupalveluihin kytkeytyvät palvelut suhteutuvat lakisääteisiin kasvupalveluihin verrattaessa. Nykytilanteessa pääkaupunkiseudun kolme suurta kaupunkia panostavat näihin kasvupalveluihin kytkeytyviin omiin palveluihinsa noin 80 miljoonaa euroa, kun koko maakunnan lakisääteisten kasvupalvelujen laskennallinen rahoitusosuus olisi kasvupalvelu-uudistuksen rahoituksen siirtymäajan jälkeen n. 121 miljoonaa euroa. Käynnissä olevat kuntakokeilut ovat myös laajentaneet kuntien palveluiden tarjontaa muissa suurissa kaupungeissa. Uudenmaan erilliskokous tarjoaa erinomaisen kokeilualustan näiden resurssien yhteensovittamiselle, jolle ei saa asettaa tarpeettomia lainsäädännön esteitä.

Lakiesitysluonnoksen arvioiminen on erityisen haastavaa, koska kaikkia lakiesitykseen liittyviä lakeja ei ole vielä hyväksytty tai edes esitetty eduskunnalle:

1. hallituksen esitys laiksi alueiden kehittämistä ja kasvupalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 35/2018 vp)
2. hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisista rekrytointipalveluista ja osaamisen kehittämispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta, yksityisistä työllisyyspalveluista sekä taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta (HE 93/2018 vp)
3. hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämistä (HE 96/2018 vp)

Pormestari

---

4. hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta
5. hallituksen esitys eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 9/2018 vp)

Lisäksi koko kasvupalvelujen järjestämisen tapa on muuttumassa, ja kasvupalveluiden sähköiset palvelut ovat muuttumassa koko uudistuksen mahdollistavaksi ekosysteemiksi, jossa useat erilaiset palveluntarjoajat voivat toimia ja kehittää uusia palveluita. Tätä taustaa vasten on monilta osin vaikeaa arvioida, onko ko. säätely toimivaa kaikissa niissä uusissa palvelumuodoissa, joita kasvupalvelu-uudistuksella pyritään toteuttamaan.

2 luku - Rekrytoinnin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmä

Kommentit ja huomiot koskien rekrytoinnin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmän tietoaineistoja ja käsittelyn rajoittamista (4 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Esitysluonnoksen pykälän 3 momenttiin sijoitettaisiin säännös, jolla suljettaisiin pois yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklassa säädetty rekisteröidyn oikeus käsittelyn rajoittamiseen. Ko. artiklan mukaan rekisterinpitäjä voi rajoittaa käsittelyä, jos kyseessä on yksi seuraavista tilanteista:

1. rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa rekisterinpitäjä voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden;
2. käsittely on lainvastaista ja rekisteröity vastustaa henkilötietojen poistamista ja vaatii sen sijaan niiden käytön rajoittamista;
3. rekisterinpitäjä ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta rekisteröity tarvitsee niitä oikeudellisen vaahteen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi;
4. rekisteröity on vastustanut henkilötietojen käsittelyä 21 artiklan 1 kohdan nojalla odottaessaan sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeudet perusteet rekisteröidyn perusteet.

Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaan jäsenvaltion lainsäädännöllä voidaan rajoittaa mm. oikeutta käsittelyn rajoittamiseen, jos kyseisessä rajoituksessa noudatetaan keskeisiltä osin perusoikeuksia ja -vapauksia ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide, jolla voidaan taata jäsenvaltion yleiseen julkiseen etuun liittyvät tärkeät tavoitteet.

Pormestari

Esitetystä 4 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa rajoitusta on perusteltu seuraavasti:

Julkiseen työvoimapalveluun tai työttömyysturvaan liittyvän tehtävän hoitaminen ei voi sen tavoitteet huomioon ottaen olla riippuvainen rekisteröidyn päätöksestä rajoittaa tietojensa käsittelyä. Asiakastietojärjestelmän ylläpidon kannalta ei ole mahdollista, että henkilö voisi rajoittaa tietojensa käsittelyä esimerkiksi rekisterinpitäjän tietojenkäsittelyn oikeusperusteen selvittämisen taikka tietojen tai niiden käsittelyn virheellisyttä koskevan väitteen käsittelyn ajan. Tämä voi vaarantaa työttömyysturvaetuuksien käsittelyn ja tietojen oikeellisuuden. Ylläpidettävien tietojen tulee olla paikkansa pitäviä ja täydellisiä, eivätkä ne voi olla riippuvaisia henkilötietojen suoja koskevien väitteiden käsittelystä ennen kuin päätös edellä tarkoitetun väitteen johdosta on tehty.

Perustelua ei voida pitää riittävänä, ottaen huomioon tietosuojasetuksen 18 artiklan tarkoituksen, jolla pyritään varmistamaan se, ettei rekistereissä esiinny vääriä tietoja. Tietojärjestelmässä, johon monet pääsevät kirjaamaan tietoja on olennaista, että rekisteröidyllä on tehokkaita keinoja virheellisen tiedon käsittelyn estämiseen. Päinvastoin kuin perusteluissa on esitetty, se että tietojen on oltava paikkansa pitäviä ja täydellisiä puoltaa rekisteröidyn toimintamahdollisuuksien maksimointia.

Kommentit ja huomiot koskien rekrytoinnin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmän käyttöoikeuksia (7-8 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Nykytilassa kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelyyn liittyviä säännöksiä ei sovelleta alueen työllisyyden edistämisen ja elinvoiman yleisen edun eikä työnhakija-asiakkaan edun mukaisesti. Lakisäätteisten työllistymistä ja alueen elinvoimaa edistävien palveluiden tarjonta ei usein ole riittävää ja kunnan järjestämät palvelut täydentävät monilta osin lakisäätteisten palveluiden palvelutasoa. Kunnan työntekijöillä ei kuitenkaan ole eikä tulisi olemaan pääsyä valtakunnallisiin työllisyys- ja yrityspalveluiden asiakastietojärjestelmiin. Käsiteltävän lakiesityksen osalta ongelma ilmenee erityisesti tilanteissa, joissa kuntien tarjoamalla resurssilla syvennettäisiin Uudenmaan kuntayhtymän järjestämien lakisäätteisten palveluiden palvelutasoa. Yksi merkittävin kuntayhtymän tuomista mahdollisuuksista onkin se, että valtion ja kunnan rahoittamat palvelut voitaisiin yhteensovittaa.

Kasvupalvelujen asiakastiedon käsittelyä koskevat lait tulee täten esittää ja säätää niin, että tämä voidaan toteuttaa järjestelmien käyttöoikeuksien osalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Esitetyn 8 §:n 2 momenttiin tulisi lisätä uusi 4 kohta, jonka mukaan käyttöoikeus rekrytoinnin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmään voidaan myöntää sellai-

Pormestari

selle henkilölle, joka hoitaa kunnan yleiseen toimialaan perustuvia työllisyys- ja yrityspalveluita. Lisäys tarvitaan, koska alueen työllisyyden ja elinvoiman yleistä etua edistävien kunnan palveluiden ja Uudenmaan kuntien kuntayhtymään siirtämiä resursseja ei pidä rajata tämän käyttöoikeuden ulkopuolelle.

Tietosuojalain 4 §:n ja tietosuoja-asetuksen 6 artiklan c alakohdan mukaan henkilötietojen käsittely on lainmukaista, jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Artiklan e alakohdan mukaan käsittely on myös lainmukaista, jos se on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi (PeVL 15/2018 vp s. 39, PeVL 14/2018 vp, s.4). Perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan alakohdista johdetut käsittelyoikeudet muodostavat sellaisia riskejä ja uhkia yksityisen perusoikeuksille, että mainittujen tietojen käsittelystä on tietosuoja-asetuksen mahdollistamissa puitteissa säädettävä samanlaisella täsmällisyydellä ja tarkkuudella kuin muidenkin arkaluonteisten tietojen käsittelystä (PeVL 15/2018 vp. s. 38-39). Tietosuoja-laissa ei siis säädetä tyhjentävästi henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta ja ko. lakiesitysluonnoksen mukaisella erityislainsäädännöllä olisi vastausuudessakin mahdollista säätää käsittelyn oikeusperusteesta yleisestä tietosuoja-asetuksesta ilmenevin reunaehdoin.

Julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa on myös rajaava erityissäännös teknisen käyttöyhteyden antamisesta toiselle viranomaiselle henkilörekisterin tietoihin. Säännöksen mukaan käyttöyhteys voidaan antaa sellaisiin tietoihin, jotka toisen viranomaisen on laissa erikseen säädetyin velvollisuuden mukaan otettava päätöksenteossa huomioon. Näin ollen esimerkiksi työhallinnon henkilöasiakasta koskeviin tietoihin ei voida avata käyttöyhteyttä ilman nimenomaista lain säännöstä tai kohdehenkilön suostumusta. Tätä koskien kuntien järjestämiä palveluita ei voida yhteensovittaa lakisääteisten kasvupalvelujen kanssa tehokkaalla tavalla.

Mikäli kunnalla ei katsottaisi olevan lakisääteistä velvollisuutta alueen työllisyyden edistämiseen, ei työmarkkinatuen kuntarahoitukseen liittyviä perusteita voida myöskään pitää tarkoituksenmukaisina ja kunnalle ei tule tämän esitysluonnoksen jälkeen säätää työmarkkinatuen rahoitusosuutta. Maksuosuutta on säädettäessä perusteltu mm. sillä, että ratkaisu palkitsee kuntia, jotka edistävät työttömien aktivoitumista ja työllistymistä sekä korostaa kuntien roolia ja vastuuta pitkäaikaistyöttömyyden aktiivisessa hoidossa. Rahoitusmallilla on pyritty myös siihen, että kunnat käyttäisivät työmarkkinatukeen budjetoituja määrärahoja rahoitusvastuun piiriin kuuluvien työttömien työllistymisen edistämiseen. (HE 183/2014 vp, s. 6, s. 29, s. 34) Ko. lakiesitysluonnos vaikeuttaisi

Pormestari

kuitenkin merkittävästi tällaisten kunnan järjestämien työllisyyttä edistävien palveluiden käyttömahdollisuuksia.

Kommentit ja huomiot koskien käyttöoikeuden sisältöä (9 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Pykälän mukaan henkilöllä olisi oikeus hakea ja käyttää tietoja yksittäisessä tilanteessa vain, jos se olisi tarpeen niiden tehtävien hoitamiseksi, joita varten käyttöoikeus on myönnetty. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännös konkretisoi tietojen minimoinnin periaatetta. Koska kysymys on valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, johon olisi pääsy myös yksityisillä palveluntuottajilla, ei tällaista rajausta yksinään voida pitää riittävänä.

Sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan toteutumiseksi pykälää tulisi tarkentaa sen osalta, että järjestelmän käyttöoikeus tulisi olla rajoitettu siten, että käyttöoikeus myönnetään vain niiden asiakkaiden tietoihin, joiden tietojen käsittely kuuluu henkilön tehtäviin. Käyttöoikeuksien ei tule olla niin laajoja, että henkilön on mahdollista nähdä muidenkin henkilöiden tietoja.

3 luku - Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmä

Kommentit ja huomiot koskien yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmän käyttötarkoitusta (17 §) sekä pykälän yksityiskohtaisia perusteluja

Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmän osalta säännöksiä esitettäisiin sovellettavan asiakastietojen käsittelyyn myös sellaisten julkisesti rahoitettujen yrityksille tarkoitettujen tukien, rahoituksen sekä kehittämis- ja neuvontapalvelujen järjestämisessä, tuottamisessa, seurannassa ja ohjauksessa, jotka eivät ole työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan kasvupalveluita. Yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään voivat esityksen mukaan nykyisinkin tallettaa tietoja laissa erikseen mainittujen tahojen lisäksi tarkemmin määrittelemättömät yrityspalveluja tarjoavat viranomaiset ja muut toimijat, jotka eivät välttämättä kuulu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan.

Kuntien yleisen toimialan nojalla järjestetyt yrityspalvelut suljetaan nykyään ja suljettaisiin myös ko. esitysluonnoksella tämän käyttöoikeuden ulkopuolelle. Nykytilanteessa esimerkiksi asiakkaan liikkuminen kunnan järjestämän uusyrityskeskukseen ja Business Finlandin välillä on edestakaista. Käytännössä uuden yrittäjän on haettava Business Finlandin rahoituspäätös, jonka jälkeen yrittäjä siirtyy kunnan uusyrityskeskukseen neuvottavaksi. Toimintojen saumattoman yhteensovittamisen kannalta on rekrytoinnin ja työllistymisen asiakastietojärjestelmän käyttöoikeuksien tavoin tärkeää, että pykälään kirjattaisiin lisäys, jonka mukaan käyttöoikeus yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään myönnetään

Pormestari

myös sellaiselle henkilölle, joka hoitaa kunnan yleisen toimialan nojalla järjestettyjä yrityspalveluita. Tämä on myös valmistelussa olevalle Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymälle tärkeää, koska kunnan yleisen toimialan nojalla järjestetyt kuntayhtymään siirretyt resurssit voivat monin osin syventää lakisääteisten yrityspalveluiden palvelutasoa.

Esittelijän perustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää kaupungilta lausuntoa luonnoksista hallituksen esityksiksi koskien lakia Kasvupalveluvirastosta ja lakia kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä. Lausunnot pyydetään antamaan lausuntopalvelu.fi-palvelussa viimeistään 19.10.2018. Esitysluonnokset koskevat kasvupalvelu-uudistuksen hallinnollisia ja teknisiä yksityiskohtia.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 7 kohdan mukaan pormestari tekee esityksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Päätoisehdotus on Uudenmaan erillisratkaisun periaatteiden mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Eetu Pernu, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36085
eetu.pernu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Työ- ja elinkeinoministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Elinkeino-osasto

MUUTOKSENHAKUOHJEET

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §